

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
MAYIS 2018 - SAYI 117

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Koordinatörü AHMET APAYDIN
Editörler VEYSEL SEKMEN - R. KEMAL SUBAŞI
TUNAHAN KANICI
Editör Asistanı EMRE BOYACI
Yayın Danışmanları SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim HÜSEYİN GÜNEY - İSMAİL GÜR
KEMAL AYDIN - MURAT SAFRAN
Hukuk Müşaviri Av. ALİ ÇAVUŞOĞLU

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Alemdar Mah. Divanyolu Cad. İncili Çavuş Sokak No 9A
Sultanahmet - Fatih / İSTANBUL

BASKI VE CİLT

Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 52
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Matbaa Sertifika No 16384

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli ISSN 1308-5379

AVRUPA BAYİİ

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90 - Fax. +49 221 690 589 29
avrupa@yedikita.com.tr

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergiye gönderilen yazılar, yayınlansın yahut yayınlansın iade edilmez. Dergimiz yazılar üzerinde gerekli müdahaleyi yapma hakkına sahiptir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Dergide yayınlanan yazı ve reklamların her türlü mesuliyeti yazarlarına ve sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad.
No: 52 Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
abonemerkizi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 38
yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f i t y /yedikitadergisi

Yedikitadan...

C

umhuriyet'in ilk yıllarında "Kur'an tercüme edilebilir mi ya da edilmeli mi?" tartışmaları yapılırken, Kur'an-ı Kerim'i Türkçeye tercüme teşebbüsleri başlamıştı bile... Fakat, bu ilk tercüme Araççadan ve liyakatli kimseler

tarafından yapılmadığı için halk tarafından kabul görmedi. Bu sefer meal ve tefsir yazma işi, herkesçe kabul edilen şahıslara verildi, anlaşmalar imzalandı.

Tefsir yazma vazifesi Elmalılı Hamdi Yazır'daydı. Bu yol, onu bir de meal yazmaya sevk etti. Elmalılı'nın, "Kur'an'ın hiçbir lisana hakkıyla tercümesi mümkün değildir!" diyerek çalışmalarına başladığı o günlerde, "Türkçe Kur'an" ve "Türkçe ibadet" talepleri gündemi işgal ediyordu. Tefsirin hazırlanmasındaki asıl maksat ise, bütün âyet-i kerimelerin şiir gibi okunabilecek meallerinin elde edilmesiydi. Nihayetinde, mealleri de tefsiri de Elmalılı Hamdi Efendi, "Osmanlı Türkçesi"yle yazdı. Mürettepler bu metni Latin harflerine aktarıp baskıya hazırladı. Bu sırada "hataen" bazı eksiklikler oldu. Fakat bir de "kasten" çıkartılan yerler vardı. Dosya konumuzun özünü teşkil eden bu meselenin, Diyanet ve Dil Kurumu arasındaki yazışmalar boyutunu Kasım Hızlı, basında ilk defa yayınlanan vesikalarla yazdı. Elmalılı Hamdi Yazır ve tefsiri üzerine derin çalışmalar yapan Necmi Atik de konuya dair sorularımızı cevapladı, meselenin içyüzünü anlamamıza yardımcı oldu.

Tuna'nın İncisi Nazlı Budin'i, Veysel Sekmen; Osmanlı'da mukaddesata gösterilen hassasiyeti, bir çikolata ambalajı

üzerinden Recep Kankal; hem savaş hem de sulh zamanlarının en etkili silahlarından

propaganda karşısında İkinci Abdülhamid Han'ı, Ahmet Hamdi Bülbül yazdılar.

Yerinde Tarih bölümünde bu ay durağımız, Fatih Sultan Mehmed devrinde dökülmüş bir Şâhî topuna ve daha başka ecdad yadigarı silahlara sahip, İngiltere'deki Fort Nelson Müzesi oldu. Bu sayımızda sizleri eski Ramazan-ı Şeriflere de götürüyoruz.

Haziran'da da buluşmak dileğiyle...

içinde

s.6

CERİDE-İ TARİH

MEHMED ŞEVKİ

s.8

MALUM OLA Kİ!

EMRE BOYACI

s.10

AZERBAIJAN 100 YAŞINDA

s.12

ESKİ ZAMANLARDA RAMAZAN HAZIRLIĞI

REFİK HALİT KARAY

s.38

ANIN HİKÂYESİ

s.18

ELMALILI TEFSİRİ NEREDEYSE YAYINLANMAYACAKTI!

KASIM HIZLI

s.28

ELMALILI TEFSİRİ'NİN BAŞINA NELER GELMEDİ Kİ!

NECMİ ATİK (RÖPORTAJ)

kiler

s.40
**ÇİKOLATA
PAKETİNDEKİ
ŞÜPHE**

RECEP KANKAL

s.54
**İSİMDEN
MÜSEMAYA**

MEHMED BAĞ

s.64
**İKİNCİ
ABDÜLHAMİD
HAN VE
PROPAGANDA**

AHMET HAMDİ BÜLBÜL

s.72
**OSMANLI
BASININDAN**

SELMAN SOYDEMİR

s.44
**BÖYLE YAŞARDI
OSMANLI
RAMAZAN'I**

KAYIHAN ÇAĞLAR

s.56
**ECDADIN İZİNDE
İNGİLTERE'DE
BİR MÜZE**

TUNAHAN KANICI

s.48
**TUNA'NIN İNCİSİ
NAZLI BUDİN**

VEYSEL SEKMEN

s.62
TARİH AMBARI

MUSTAFA DEDELER

s.76
TESTGÂH

AHMET SARBAY

s.78
BULMACA

SELMAN ASLAN

ALMANYA, MÜTTEFİKLERE KAYITSIZ ŞARTSIZ TESLİM OLDU! (8 MAYIS 1945)

■ **BERLİN**; Bugün Almanya, Müttefiklere kayıtsız şartsız teslim olmayı kabul etmiş, savaşın Avrupa Cephesi sona ermiştir. Ocak'ta Alman sınırına varan Ruslar, 20 Şubat'ta Berlin'in 50 km doğusuna kadar gelmişlerdi. 13 Nisan'da Viyana'ya da girdiler. 1 Mayıs'ta Hamburg radyosu, Hitler'in ölümünü bildirdi. Führer'in yerine deniz kuvvetleri komutanı Oramiral Karl Doenitz geçmişti. Teslim mukavelesi bugün Almanya'nın başşehri Berlin'de saat 15.00'te imzalandı. Almanya namına Genelkurmay Başkanı Mareşal von Keitel, Amerika-İngiltere namına İngiliz Mareşal Tedder, Sovyetler namına Mareşal Jukov, Fransa namına ise Orgeneral de Lattre de Tassigny mukaveleye imza attılar. Pasifik'te Japonlarla yapılan amansız savaş ise devam etmekte. Ancak Japonlar da ağır zayıflar verdi. Teslim olmaları an meselesi. İnsanlığın gördüğü en büyük ve en kanlı savaş olan İkinci Cihan Harbi'nde -başlangıcından bugüne- yaklaşık 55 milyon insan hayatını kaybetti.

HAÇLI DONANMASI CERBE'DE SULARA GÖMÜLDÜ (14 MAYIS 1560)

■ **CERBE**; Cerbe Muharebesi'nden dönen Donanma-i Hümayûn, İstanbul Boğazi'nda görüldü. Şehrin sokak ve kıyılarını dolduran mahşerî kalabalık, muzaffer donanmamızı dua ve tekbirlerle selamlıyor. Yalı Köşkü'nden manzarayı seyreden cihan padişahı Sultan Süleyman Han'da en küçük bir heyecan dahi görünmüyordu. Yanındaki vezir ve beylere: "İnsan bütün bunları görüp de gurura kapılmamalı; her şeyin Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle olduğunu düşünüp Allah'a şükürler etmelidir." diye buyurdu. Akdeniz'deki Osmanlı fütuhâtı sebebiyle iktisadî vaziyeti gittikçe fenalaşan İspanya, Papa'nın da desteğiyle 200 parçalık bir donanma tertip

etmiş, kumandasına da Andrea Doria'nın yeğeni Giovanni Doria'yı getirmişti. Trablusgarb Beylerbeyi Turgut Reis, Haçlı Donanması'nın Cerbe Adası önlerine demirlediğini Payitaht'a haber vermesiyle Kaptan-ı Derya Piyale Paşa 120 parçalık donanmasıyla derhal sefere çıktı. Cerbe önlerinde karşı karşıya gelen iki donanma arasında şiddetli çarpışmalar vuku bulmuş, tecrübeli kaptanlarımızın isabetli manevraları sayesinde 70 Haçlı harp gemisi batırılmış, 19'u ele geçirilmiş, Giovanni Doria ile beraber geriye kalan gemiler de kaçmıştır. 4 bini asilzade olan binlerce esir ele geçirilmiştir. Yeğenin ağır mağlubiyetini haber alan Andrea Doria'nın da kahrından öldüğü haberleri gelmektedir.